

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/117/2020                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8717209305                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.08.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Brňák              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:8717209305.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. E., bývajúcej v S., W., zastúpenej splnomocnencom RIEDL advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Prešove, Slovenská 46, IČO: 54 359 490, proti žalovanej Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 30, IČO: 31 335 004, zastúpenej splnomocnencom Advokátskou kanceláriou JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 13, IČO: 36 860 662, o zdržanie sa výkonu záložného práva, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17C/49/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp. zn. 3Co/166/2019, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp. zn. 3Co/166/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. októbra 2019 č. k. 17C/49/2017 uložil žalovanej povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou podľa zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok zo dňa 31.10.2014 uzavretou na zabezpečenie zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX a XXXXXXXXXXXX k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. S. zapísaným na LV č. XXXX na Okresnom úrade odbor katastrálny Poprad a to: bytu č. XX na X. poschodí vo vchode č. X bytového domu súp. č. XXXX na ulici W. so spoluvlastníckym podielom 6812/429448 na spoločných častiach, zariadeniach domu a spoluvlastníckym podielom k pozemku - parcela KN-C parc. č. XXXX/XXX o výmere 689 m<sup>2</sup> - zastavané plochy a nádvoria (výrok I.). Žalobkyni voči žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorej rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.).

1.1. Vec právne posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 7 ods. 3 zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení, § 1 ods. 3 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 1 ods. 2, § 37 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 151b ods. 1, § 151b ods. 2 a § 151b ods. 3 Občianskeho zákonníka.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nemožno súhlasiť s názorom, že na vydraženie akejkoľvek nehnuteľnosti postačuje dlh v akejkoľvek výške a bez ohľadu na povahu draženej veci. Ochranným mechanizmom pred vymožením prípadného nečestného plnenia je žaloba o zdržanie sa výkonu záložného

práva a toto trvá až do času kým podnikateľ nevytvorí stav istoty, že nevymôže plnenie z nečestnej zmluvnej podmienky. Preto je legitímne považovať za neprijateľnú nielen zmluvnú podmienku o neprijateľnom plnení, ale aj podmienku, ktorá za nedostatočne transparentných podmienok takéto plnenie umožní vymôcť. Tou podmienkou je práve klauzula o spôsobe mimosúdneho procesu výkonu záložného práva. Preto, ak veriteľ neodstránil stav neistoty, ktorý vyplýva zo zmluvnej podmienky umožňujúcej dosiahnutie nečestného plnenia, potom je vo svetle čl. 4 Smernice neprijateľnou aj zmluvná podmienka priamo umožňujúca dosiahnutie takéhoto neželateľného výsledku. Za významnú pre právne posúdenie veci vo svetle právneho názoru odvolacieho súdu berúc na zreteľ európsku judikatúru, súd považuje právo na obydlie žalobkyne za prioritné. V danom prípade nenastal stav ultima ratio na predaj bytu žalobkyne bez súdneho procesu na dobrovoľnej dražbe. Veriteľ sa mohol domáhať výkonu iného primeranejšieho spôsobu výkonu záložného práva v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 23/2014. V konaní výsluchom právneho zástupcu žalobkyne bolo preukázané, že žalobkyňa v predmetnej nehnuteľnosti býva. Vzhľadom na zamestnanie žalobkyne, jej príjem, žalobkyňa nemá možnosť inak viesť bytovú otázku. Predajom bytu žalobkyne by došlo k vážnemu zásahu do práva na obydlie žalobkyne, t. j. k porušeniu ústavného práva na obydlie. Záložné právo bolo možné realizovať aj súdnou cestou. Výkon práva veriteľa ultima ratio dobrovoľnou dražbou nie je prato jediným riešením zabezpečujúcim veriteľovi právo domôcť sa svojej pohľadávky.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal a vo vzťahu k odvolacím námietkam poukázal na § 387 ods. 2 CSP.

2.2. K prvej odvolacej námietke uviedol, že pri žalobe na plnenie môže znieť žalobný návrh ako na splnenie peňažnej sumy tak aj na splnenie inej ako peňažnej povinnosti. Nepeňažnou povinnosťou môže byť okrem iného aj povinnosť niečoho sa zdržať (omittere). Súd prvej inštancie teda správne odôvodnil prípustnosť žaloby s poukazom na § 137 písm. a/ CSP. Žalobcom uplatnený nárok súd správne subsumoval práve pod písmeno a/ a nie pod písmeno d/ § 137 CSP.

2.3. K druhej a tretej odvolacej námietke o oprávnenosti respektíve neoprávnenosti výkonu záložného práva a proporcionálite výšky istiny pohľadávky k hodnote predmetu zálohu uviedol, že dobrovoľná dražba je typická tým, že ju nesprevádza preventívna súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok. O tom, či sa dražba vykoná, o výške pohľadávky, rozhodne súkromná osoba, v danom prípade bankový inštitút. Dražbu vykoná ďalšia súkromná osoba, ktorá pri takejto činnosti sleduje zisk. To všetko sa vykoná aj napriek tomu, že záložcovia protestujú proti zneniu zmluvných podmienok a namietajú prípadné výšky pohľadávok. Vo vzťahu k úverovej zmluve neexistuje zatiaľ súdne rozhodnutie, ktoré by podrobilo zmluvné ustanovenia súdnej kontrole prijateľnosti zmluvných podmienok. Žalovaná ako veriteľ si sama určila výšku pohľadávky pri realizácii výkonu záložného práva a dobrovoľnou dražbou bez súdnej kontroly by mohla vymôcť aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok. Existujú aj iné spôsoby výkonu záložného práva podľa osobitného predpisu, teda podľa ust. § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré pri garancii prednosti záložného práva do konečného splnenia dlhu garantujú aj zachovanie obydlija.

2.4. V súvislosti s tvrdením odvolateľky, že slovenská právna úprava záložného práva a dobrovoľných dražieb je v súlade s európskym spotrebiteľským právom, odvolací súd poukázal na závery prijaté vo viacerých rozhodnutiach súdov s tým, že nenašiel dôvod sa od nich odkloniť. V tejto súvislosti poukázal aj na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 47/04, ktorým ústavný súd zrušil § 36 ods. 2 českého zákona o verejných dražbách z dôvodu, že umožňovalo nútenú dražbu majetku bez toho, aby pohľadávka bola priznaná vykonateľným súdnym rozhodnutím alebo iným kvalifikovaným aktom poskytujúcim záruku vierohodnosti a kontrolovateľnosti. Dôvodil, že žalobkyni v dôsledku krokov žalovaného k výkonu záložného práva hrozí, že príde o svoje obydlie a že jej hrozí jeden z najzávažnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydlija. V danej veci ide o právne vzťahy, ktoré sú založené spotrebiteľskou zmluvou, preto je aj povinnosťou súdu dbať na zabezpečenie ochrany slabšej

strany tohto právneho vzťahu, v danom prípade žalobkyne.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). 3.1. V dovolaní uviedla, že odvolací súd porušil princíp právnej istoty v zmysle čl. I. ods. 1 Ústavy SR, a to tým, že riešil právnu otázku, ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami (rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/49/2017, uznesenie Ústavného súdu SR č. Pl. ÚS 23/2014). Dovolateľka v tejto súvislosti odcitovala i z uznesenia NS SR sp. zn. 6Co/155/2017 so zdôraznením, že porušenie práva na spravodlivý proces spočíva i v nerešpektovaní princípu predvídateľnosti rozhodnutia, ako i z nálezů Ústavného súdu SR č. Pl. ÚS 192/2006, z ktorého vyplýva povinnosť súdu argumentačne vyrovnáť sa so skoršími súdnymi rozhodnutiami, ak sa od nich odkláňa. Namietala tiež, že odvolací súd nepostupoval podľa čl. 144 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, keď sám vyhodnotil, že inštitút dobrovoľnej dražby nie je v súlade s Ústavou SR. Úvahy súdu o tom, či konštrukcia inštitútu dobrovoľnej dražby neodporuje základným súkromnoprávnym zásadám s dosahom na Ústavu SR (konkrétne čl. 20) založenej na všeobecných úvahách nie je v kompetencii odvolacieho súdu. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia (bod 16) poukázal na Uznesenie ÚS SR č. Pl. ÚS 23/2014, z ktorého nemožno dôjsť k záveru o protiústavnosti dobrovoľných dražieb. Je toho názoru, že odvolací súd sa nemal pri posudzovaní inštitútu dobrovoľnej dražby obmedziť na vlastnú interpretáciu jeho súladu s Ústavou, ale mal postupovať v zmysle § 162 ods. 1 písm. b/ CSP, t. j. konanie prerušiť a podať v zmysle čl. 144 ods. 2 Ústavy SR návrh na konanie o súlade právnych predpisov. Ďalej k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo i v dôsledku toho, že odvolací súd (ako aj prvoinštančný súd) nevykonával v rámci prejednávanej veci test proporcionality medzi dvoma základnými právami - právom záložného veriteľa vlastníť majetok (do ktorého práva bolo zasiahnuté nesplnením si povinnosti plniť zo strany záložného dlžníka; tu nesplnením dlhu z úveru zo strany Z. C. ako dlžníka) a právom záložcu (t. j. žalobkyne ako aj p. Z. C. ako podielových spoluvlastníkov bytu č. XX) vlastníť majetok (záloh) respektíve a jeho práva na nedotknuteľnosť obydľia.

3.2. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne dovolanie zamietol a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia žalovanej.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, s tým, že v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo/132/2013, sp. zn. 3Cdo/18/2013, sp. zn.

4Cdo/280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/209/2015).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

13. V preskúmvanej veci, vychádzajúc z obsahu dovolania žalovaná v podstatnom namieta postup odvolacieho súdu, spočívajúci v argumentačne nerelevantnom vysporiadaní sa s názormi vyslovenými Ústavným súdom v jeho náleze P1. ÚS 23/2014, z ktorých nemožno vyvodiť protiústavnosť dobrovoľnej dražby, ktorú v napadnutom rozhodnutí skonštatoval, hoc na to nemal právomoc, z čoho možno vyvodiť namietanie porušenia práva na predvídateľnosť rozhodnutia a na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu. Z dovolania vyplýva i namietanie nedostatočného zdôvodnenia napadnutého rozhodnutia, pre nedostatočné vysporiadanie sa s odvolaním dovolateľky, predovšetkým s námietkou nevykonania testu proporcionality medzi dvoma základnými právami - právom záložného veriteľa vlastniť majetok a právom záložcu vlastniť majetok (záloh), respektíve jeho práva na nedotknuteľnosť obydlia. (pozri bod 3.1.)

14. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní všetkých rozhodných dôkazov a ich vyhodnotení zistia riadne skutkový stav a po správnom výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že by boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a tým aj podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

14.1. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že nižšie súdy nezaujmu žiadne stanovisko k predloženým rozhodnutiam ústavného súdu či najvyššieho súdu, alebo že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07), alebo ak je výklad a použitie

príslušných zákonných ustanovení v rozpore s princípmi ústavnosti a spravodlivosti.

14.2. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4 Cdo 88/2019).

15. Najvyšší súd na úvod pripomína, že jedným zo základných atribútov právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorej neopomenuteľnou súčasťou je aj dôvera jednotlivca v rozhodovaciu činnosť súdov.

16. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

17. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní žalovanej proti rozsudku okresného súdu nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Odvolací súd totiž na námietku žalovanej ohľadne odopretia jej práva na výkon záložného práva a podmieňovanie výkonu záložného práva existenciou exekučného titulu, hoci záložnému veriteľovi takáto povinnosť judikovať pohľadávku zo žiadneho ustanovenia právnych predpisov nevyplýva v odôvodnení napadnutého rozhodnutia reagoval odkazom na závery prijaté vo viacerých rozhodnutiach súdov, bez ich konkretizácie, ktoré závery následne v odôvodnení odcitoval, z ktorých záverov vyplýva i konštatovanie, že „...Inštitút dobrovoľnej dražby je inštitútom, ktorý vo svojej podstate vážnym spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie podľa čl. 19 spojený s čl. 20 Ústavy SR, a to bez akejkoľvek preventívnej ingerencie súdnej moci. Záložca je tak počas celého trvania záložného práva vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu záložného veriteľa, ktorého písomné vyhlásenie o pravosti výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva a o tom, že predmet dražby je možné dražiť, plní na účely výkonu záložného práva funkciu exekučného titulu s priamym dosahom na ústavné práva záložcu. Je otázne, či takáto konštrukcia neodporuje základným súkromnoprávnym zásadám, najmä zásady rovnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov, ktorá je upravená v § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka s dosahom na čl. 20 Ústavy SR, kedy je vlastníckemu právu nadradené iné vecné právo vykonávané bez verifikácie oprávnenosti a dôvodnosti jeho výkonu zmocnenými orgánmi štátnej moci, teda súdmi. Líniu ingerencie súdnej moci pri nútenom výkone súkromného práva podporuje aj ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva najmä k čl. 8 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd v znení jeho dodatkových protokolov.“. Následne odvolací súd odkázal na nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. Pl. ÚS 47/04, ktorým ústavný súd zrušil § 36 ods. 2 českého zákona o verejných dražbách z dôvodu, že umožňovalo nútenú dražbu majetku bez toho, aby pohľadávka bola priznaná vykonateľným súdnym rozhodnutím alebo iným kvalifikovaným aktom poskytujúcim záruku vierohodnosti a kontrolovateľnosti, a v ktorom náleze ústavný súd skonštatoval, že otázky, ktoré v právnom štáte musí zodpovedať súd, zákon zveril do rozhodovania živnostníka - dražobníka, pričom z tohto dôvodu je predmetná právna úprava nezlučiteľná s princípmi právneho štátu.

18.1. Z uvedeného potom dovolateľka mohla oprávnene nadobudnúť dojem, že odvolací súd sám vyhodnotil, že inštitút dobrovoľnej dražby nie je v súlade s Ústavou SR, čomu potom prispôbila i dovolací argument založený na namietaní, že úvahy súdu o tom, či konštrukcia inštitútu dobrovoľnej dražby neodporuje základným súkromnoprávnym zásadám s dosahom na Ústavu SR (konkrétne čl. 20) založenej na všeobecných úvahách nie je v kompetencii odvolacieho súdu, s ktorou argumentáciou je možné len súhlasiť, keďže iba ústavnému súdu prináleží hodnotiť, či je daný rozpor zákona s ústavnými predpismi a v prípade zisteného rozporu ich zrušiť a týmto spôsobom vylúčiť z aplikácie, dovtedy sú ale adresáti vyhláseními platnými a účinnými zákonnými normami viazaní a musia sa nimi riadiť.

18.2. Dovolateľke je potrebné dať za pravdu i v tom, že ani z nálezu Ústavného súdu P1. ÚS 23/2014 nemožno vyvodíť protiústavnosť právnej úpravy dobrovoľnej dražby. V predmetnom náleze ústavný súd dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu nevyvoláva napadnuté ustanovenie § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vo väzbe na konanie pred okresným súdom ústavný problém, a preto nie je splnený základný predpoklad na ochranu ústavnosti poskytovanú ústavným súdom v konaní podľa čl. 125 ústavy, za ktorý treba považovať len také konanie o súlade právnych predpisov začaté všeobecným súdom, ktorému predchádza konanie pred všeobecným súdom, v ktorom má materiálne dôjsť (podľa obsahu prítomného návrhu) k použitiu napadnutého ustanovenia zákona, t. j. k subsumpcii skutkového stavu pod napádanú právnu normu (m. m. PL. ÚS 7/04). Z daného nálezu si odvolací súd vybral iba jeden odsek odôvodnenia, v ktorom ústavný súd „len nad rámec“ pripomenul, že „...už sa vyslovil, že podľa platnej právnej úpravy zákona o dobrovoľných dražbách je rozsah prostriedkov následnej nápravy proti výkonu záložného práva obmedzený v podstate len na žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby (§ 21 zákona o dobrovoľných dražbách) a takáto následná prípadná obrana záložcu je podstatne sťažená (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 261/2013 z 30. apríla 2013). Sťaženie následnej súdnej kontroly dobrovoľnej dražby by malo byť kompenzované dostatočnou preventívnou a priebežnou kontrolou dobrovoľnej dražby orgánom verejnej moci“, ktorá citácia mala argumentačne podporiť záver odvolacieho súdu o neprípustnosti vykonať v danom prípade záložné právo žalovanou dobrovoľnou dražbou, súdom následne rozvinutý len vo všeobecnej rovine (ods. 14 odôvodnenia napadnutého rozsudku), bez vysporiadania sa s nálezom komplexne, čo dovolateľka pochopiteľne namieta a zdôrazňuje, že zo záverov ústavného súdu nemožno vyvodíť neprípustnosť a protiústavnosť dobrovoľnej dražby.

19. V preskúmvanej veci vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolací súd uvádza, že i nevysporiadanie sa s podstatnou odvolacou námietkou žalovanej, ktorá sa týkala výhrady nevykonania v rámci prejednávania veci testu proporcionality medzi dvoma základnými právami - právom záložného veriteľa vlastniť majetok (do ktorého práva bolo zasiahnuté nesplnením si povinnosti plniť zo strany záložného dlžníka; tu nesplnením dlhu z úveru) a právom záložcu vlastniť majetok (záloh), resp. právom na nedotknuteľnosť jeho obydlia, došlo k porušeniu práva strany v spore v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovoru). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na publikované stanovisko najvyššieho súdu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je pre právnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, v zmysle ktorého (okrem iného) platí, že výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu vyplýva, že nie na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou

proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07).

21. V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Věcná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

22. Dovolací súd konštatuje, že podstatnou pre posúdenie dôvodnosti žalobného návrhu je posúdenie, či žiadané zdržanie sa žalovanou výkonu záložného práva neobmedzene do budúcnosti, je adekvátnym prostriedkom ochrany práv žalobcov. Z doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že súdna prax dospela k záveru, že právna úprava dobrovoľných dražieb, resp. možnosť vymáhania plnení zo spotrebiteľských zmlúv takouto formou nie je v rozpore s ochranou spotrebiteľa, ktorá vyplýva z práva Európskej únie, avšak len za predpokladu, že príslušná právna úprava umožňuje zabezpečenie ochrany práv spotrebiteľa, resp. ju aspoň prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nestáťuje (porov. sp. zn. 8Cdo/147/2017 sp. zn. 5Cdo/113/2017, sp. zn. 2Cdo/36/2019). Dovolací súd nespochybňuje právny názor odvolacieho súdu, že strata obydľia žalobkyne by predstavovala zásah do jej práv a spôsobila by jej nepriaznivú životnú situáciu, avšak právo na obydľie spotrebiteľa nemožno chápať ako absolútne nedotknuteľné. Pri kolízii ústavou garantovaných práv a to práva žalobkyne na ochranu obydľia zaručeného čl. 21 ústavy, či čl. 8 dohovoru a na druhej strane práva žalovanej na ochranu majetku zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu, je potrebné vykonať test proporcionality „stricto sensu“ za účelom zistenia, či obmedzenie ustanovené zákonom resp. na základe zákona, zodpovedá legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (porov. rozhodnutia ústavného súdu napr. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

23. Odvolací súd tak konštatovaným nesprávnym procesným postupom zvýhodnil stranu žalobkyne pri uplatňovaní jej procesných práv oproti žalovanej, čím došlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP a zároveň k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 ods. 1 CSP, preto napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

24. V ďalšom konaní je povinnosťou odvolacieho súdu posúdiť uplatnený nárok v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, na ktorú poukázal v bode 22 (§ 455 CSP) a v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.